

Pani Magdaleno, data czerwcową pojawiła się w moim tekście w oparciu o informacje, jakie Ojciec przestał do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża w marcu 1972 r. W liście tym, którego skan zobaczyć można pod adresem <http://tools.wikimedia.pl/~julo/HenrykZielinski/MCK-14III1972.jpg> Ojciec mój napisał: VI.1940-V.1941 Stalag VI B /?/ Oberlangen, V.1941-VI.1941 Stalag Fullen, VI.1941-1942 Stalag Hoffnungsthal. W liście tym jest wszakże zastrzeżenie, iż "daty pobytu oraz kolejność obozów mogą być nie całkiem dokładne". W tej sytuacji to Pani pozostawiam rozstrzygnięcie, jak (w tym także - z jaką dokładnością) podać w tekście informacje o kolejnych obozach, w których Ojciec przebywał.

znajomość języka niemieckiego u młodego człowieka, zdecydowali o przeprowadzeniu kilku operacji chirurgicznych, podczas których wydobyto pocisk i odłamki kości, ratując rękę przed amputacją. Po wyleczeniu pozostały mu blizny na przedramieniu i ograniczona ruchomość stawu łokciowego. Matka mego Ojca, mieszkająca w Grudziądzu, oficjalną i zdawkową informację o tym, że jej syn żyje i przebywa w szpitalu, otrzymała dopiero na początku marca 1940 r. W tym samym czasie lub nieco później, pod koniec tego miesiąca, jego ojciec został aresztowany przez Gestapo (jak wspomniałem – „za polszczenie niemieckich dzieci we Flatow”) i po krótkotrwałym pobycie w Sachsenhausen trafił do obozu koncentracyjnego Dachau, gdzie zmarł⁷.

Po opuszczeniu szpitala następne cztery lata mój Ojciec spędził w obozach jenieckich. Najpierw trafił do Oflagu XII A Hadamar, gdzie otrzymał numer jeniecki 427/Of. XII A i gdzie przebywał od kwietnia do czerwca 1940 r. Później przewieziony został do Oberlangen, tj. filii Stalagu VI B Neu-F Versen, w której zgromadzono dużą grupę polskich podchorążych (Stalag VI B/Z Oberlangen), a po roku (w maju 1941 r.) na krótko do innej filii tego obozu w Fullen (Stalag VI B/Z Fullen)⁸. Stamtąd w czerwcu 1941 r. trafił do oddziału roboczego nr 281 w Hoffnungsthal podlegającego Stalagowi VI G Bonn-Duisdorf. W 1942 r. powrócił do obozu macierzystego, gdzie pozostawał do 1943 r. Ostatnim obozem, w którym przebywał do 1944 r. był Stalag X B Sandbostel⁹. Dwukrotnie z obozów tych usiłował uciec w kierunku Belgii, jednak za każdym razem był chwytny przez ścigającą uciekinierów niemiecką policję i wojsko (jak to potem po latach wspominał, raz dostrzeżony został w kryjówece przez patrolujących okolice wraz z nimi leśniczych).

Starszy brat mego Ojca, Edward, również trafił do niemieckiej niewoli. Jak wynika z zachowanej do dziś korespondencji obozowej, przebywał on (w każdym razie pod koniec wojny) w Stalagu VI G Bonn-Duisdorf.

W obozach Ojciec pełnił m.in. funkcję *Dolmetschera* (tłumacza)¹⁰ języka niemieckiego, jednocześnie przy pomocy kolegów-jeńców z Francji pilnie ucząc się francuskiego. Pobyt w obozach w zachodniej części Niemiec, jak

⁷ Według oficjalnego raportu – na „puchlinę wodną”, jednak wg informacji, które jego rodzina otrzymała po wojnie od jednego z byłych więźniów tego obozu, Juliusz Zieliński został tam zagazowany.

⁸ Obozy w Oberlangen i Fullen były filiami Stalagu VI B Neu Versen.

⁹ W Sandbostel znaleźli się w dwudziestokilkusobowej grupie konspiracyjnej pod dowództwem ppor. dra Józefa Bromirskiego. Archiwum Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu (dalej: ACMJW), Archiwum Środowiska Podchorążych byłych Jeńców Wojennych (dalej: AŚPbJW), S. Kantlak, Konspiracja na terenie Stalagu X B (Sandbostel), sygn. 125, s. 15.

¹⁰ Na załączonej fotografii ze Stalagu X B Sandbostel, wykonanej 5 II 1944 r., widnieje mój Ojciec z czterema kolegami, których nazwiska zapisane są na odwrocie zdjęcia. Ojciec jest

Na ten temat nie mam żadnej wiedzy, spodziewam się, że CMJW zweryfikuje te wątpliwości o wiele dokładniej, niż bym to mógł zrobić ja.

w art. p. Szwotali - nazw. Kantlak;
czy to ta sama osoba, proszę
spr. i napisać, gdzie jest poprawny
zapis M.

OK.

OK.

OK.

Panie Juliusz
TG = list JAST-1
wynika ze
postąpiło to 15.06,
nie w czerwcu

Przeniesiono go
do tego obozu

musi być Kantlak